

KAYBETMEKTE OLDUĞUMUZ SOSYAL GÜVENLİK HAKLARINI KİME BORÇLUYUZ?

Aydınlık Dergisi, 23 Mart 2008

Yıldırım Koç

İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi, yaşamın tüm alanları gibi, son derece karmaşıktır. Bu karmaşıklığın ilginç örneklerinden biri, “kaybetmekte olduğumuz sosyal güvenlik haklarını kime borçluyuz?” sorusudur.

Gerçekten bu hakları kime borçluyuz?

Amatörler hemen, “bu haklar, işçi sınıfının yoğun, büyük ve kanlı mücadeleleri sonucunda kazanılmıştır” diyebilir. Ama onlar amatördürler ve bunu söyleme hakları daima vardır.

Ancak gerçekte kime, neye, hangi dengelere borçluyuz?

Memur statüsünde istihdam edilenler, 1926 yılında kabul edilen 788 sayılı Memurin Kanunu’na borçlular. Memurin Kanunu, Emekli Sandığından yaklaşık 25 yıl önce, sağlık ve emeklilik alanlarında en kapsamlı güvenceleri devlet memurlarına tanıdı.

Bu güzel kanun, işçi sınıfının memur kesiminin büyük ve kanlı mücadeleleriyle mi kazanıldı.

Hayır. Bir yanda bu dönemde (a) sanayileşme için gerekli nitelikli ücretli işgücüne, (b) bir ümmetten ve aşiretlerden çağdaş bir ulus yaratmak için gerekli nitelikli ücretli işgücüne ve (c) bir devletin yıkıntıları üzerinde yeni bir devlet kurmak için gerekli nitelikli ücretli işgücüne ihtiyaç duyan bir siyasi yapı vardı. Diğer yanda ise ücretli çalışanların haklarına büyük saygı gösteren Mustafa Kemal Paşa bulunuyordu. Mustafa Kemal Paşa, özellikle ulusu bütünleştirmek ve çağdaş bir ulus yaratmak için sosyal güvenlikten yararlandı. Sosyal güvenlik, halkla devlet arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesi açısından da kullanıldı. Diğer bir deyişle, sosyal güvenlik sistemi, anti-emperyalist ulusal bütünlüğün çimentolarından biri oldu.

İşçi sınıfının “memur” statüsünde istihdam edilenler dışındaki kesimleri ise 1945 yılından itibaren bu haklardan yararlandı. Hiç de öyle büyük mücadeleler filan yapılmadı. Hatta, 1950 yılında yaşlılık, malullük ve ölüm sigortası başladığında birçok işçi, emekliliği bir hayal olarak görerek, kesilen primlerden şikayetçi oldu. TÜRK-İŞ’in bu konudaki tek eylemi, 1969 Tandoğan Mitingi’dir. Eğer bir mitingle hak alınacak olsa, bugün yapılan mitinglerle ne haklar alınırdı. İşçi sınıfının “işçi” statüsünde istihdam edilen kesimleri, bugün ellerinden kaçırmakta oldukları sosyal güvenlik hakları için hiç de öyle yoğun ve kanlı mücadeleler filan vermediler.

O zaman bunu kime borçlular?

Türkiye’de sosyal güvenlik haklarının gelişmesinde en önemli unsur, Soğuk Savaş’tı, ABD emperyalistleri tarafından düzenli bir biçimde abartılan komünizm korkusuydu. Hükümetler ve hatta emperyalist güçler, kapitalizmin altın çağının yaşandığı bir dönemde, sürekli ekonomik büyümenin sağladığı kaynaklardan yararlanarak, bu büyük tehdide karşı sosyal güvenlik alanında önemli tavizler vermeyi kolayca kabullendiler. Kapitalizmin altın çağı sona erince ve komünizm tehdidi ortadan kalkınca, bir dönem verilen haklar geri alınmaya başlandı.

Özetle; bugün işçi sınıfının “memur” ve “işçi” statülerinde istihdam edilen kesimlerinin sosyal güvenlik alanında kaybetmekte oldukları haklar, varlıklarını, anti-emperyalist bir devlete ve ulusa, Mustafa Kemal Paşa’ya ve komünistlere borçludur.